

OBRTNI VESTNIK

strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva.

»Obrtni Vestnik«

izhaja

mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno . . . 48 K
polletno . . . 24 »
četrtletno . . . 12 »
posamezna številka . . . 2 »

Oficijelno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug“ s sedežem v Celju in
slovenskih obrtnih društev.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Ponatis dovoljen le z navedbo vira.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Dunajska cesta 20.

Cene inseratom:

Pri 1× objavi 1/1 str. 1000 K
» » » 1/2 » 500 »
» » » 1/4 » 260 »
» » » 1/8 » 140 »
» » » 1/16 » 75 »
Pri 12 kratni objavi 5%, pri
24 kratni obj. 10% popusta

V. letnik.

V Ljubljani, 1. januarja 1922.

Štev. 1.

Nadzor nad obrtjo in obrtnim delom.

Vsaka sodobna država mora skrbeti za razvoj obrti, a mora obenem skrbeti, da bode pri obrti zaposleno delavstvo v vsakem pogledu zavarovano posebno proti nezgodam in proti nevarnostim, katere bi zamogle škodovati človeškemu zdravju in življenju. Da je mogoče to izvesti, postavlja država posebne uradnike iz tehnične stroke, kateri se imenujejo obrtni nadzorniki ali inspektorji dela. Ali ti javni uradniki bi morali vrhu svoje prvotne službe v splošnem nadzirati še obrtno delovanje v strogo pridobitni smeri tako, da bi po tem mogla država voditi svojo obrtno politiko. Zdi se pa, da do tega še nismo prišli.

Danes leži pred nami prvo poročilo inspekcije dela kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev o njenem poslovanju v letu 1920. Smatramo za potrebno, da dobe naši obrtniki vsaj nekoliko vpogleda v to ustanovo.

Po državnem prevratu v novembru leta 1918 in ujedinjenju, so se združili od bivše avstro-ogrske države odcepljeni deli na eni strani in kraljevini Srbija in Črna gora na drugi strani. Ta državna združitev je z ozirom na zakone sestavljena iz sledečih delov:

1. Slovenija z Dalmacijo.
2. Hrvatska, Slavonija, Bačka, Baranja in Banat.
3. Bosna in Hercegovina.
4. Srbija z Makedonijo in
5. Črna gora.

Kolikor je teh raznih delov, toliko je bilo raznih zakonov in uredb o obrtnih nadzorništvi. (Inspekcij dela.)

1. Za Slavonijo in Dalmacijo je bil v veljavi avstrijski zakon od 1. junija 1883. leta, drž. zak. št. 117, kateri je v pogledu razdelitve obrtnih nadzorniških okrajev dopolnjen z naredbo ministrstva od 7. maja 1911, drž. zak. št. 119. Ta naredba je predvidevala za Slovenijo obrtna nadzorništva v Ljubljani (za Kranjsko), v Celovcu (za Koroško, z okrajnim glavarstvom Guštajnom, kateri pripada sedaj Sloveniji), v Gradcu za Štajersko s slovenskimi deli okr. glavarstev Celje, Mozirje, Konjice, Brežice, Slovenjgradec, Maribor, Ljutomer, Radgona in Ptuj, kateri pripadajo naši državi in naposled obrtno nadzorništvo s sedežem v Zadru (za Dalmacijo).

Po istem zakonu spadajo v delokrog obrtnega nadzorništva vsa industrijska podjetja brez razlike velikosti in značaja. Obrtna nadzorništva so imela dvojno nalogo:

a) nadzorovala so izvrševanje predpisov za zaščito delavstva,
b) poslovala so kot strokovni organi obrtnih oblasti v izvrševanju predpisov obrtnega reda.

Njihovo poslovanje se je v glavnem nanašalo na nadzorovanje o izpolnjevanju teh-le predpisov:

a) predpisa o varovanju zdravja in življenja delavcev v delavnicah in stanovanjih;

b) predpisa o zaposlenju delavstva, o dnevnem delavnem času in o delavskih počitkih;

c) predpisa o sestavljanju delavskih spiskov, delavnega reda, o delavskih izkazih in izplačevanju delavskih mezd;

d) predpisa o strokovnem izobraževanju mladih delavcev.

Obrtni nadzorniki so imeli pravico pregledati vsak čas, po dnevi in po noči, podjetja, delavnice in stanovanja, zaslišati podjetnike, poslovođe in delavce, in pregledati vse dokumente, načrte in črteže, kateri se nanašajo na podjetja. Vsak poskus oviranja poslovanja obrtnega nadzornika, je bil strogo kaznovan. Obrtni nadzorniki so imeli pravico v vseh slučajih, v katerih so se pojavili nedostaki v pogledu varnosti delavstva odrediti, da se taki nedostaki ali nerednosti odpravijo.

Razen tega so obrtni nadzorniki posredovali med delodajalci in delavci v vseh spornih slučajih ter vodili evidenco o štrajkih in sporih. Oni so sodelovali pri reševanju o dovolitvi gradbe in uporabe delavnice ter ob teh prilikah dajali obrtnim oblastem mnenja in navodila, katera so bila potrebna za obvarovanje delavstva.

Nadzor parnih kotlov, preizkušnje in redno tehnično pregledovanje istih ni spadalo v delokrog obrtnega nadzornika, temveč so bili za to odrejeni posebni organi, nadzorniki parnih kotlov. Ravnotako ni spadalo v njihov delokrog izpraševanje strojevodij in kurjačev, za kar so bile postavljene posebne izpraševalne komisije.

2. Za Hrvatsko, Slavonijo, Banat, Bačko in Baranjo so bila z ogrskim zakonom XXVIII od 11. decembra 1893, drž. zak. št. 13, odnosno z bansko na-

redbo od dne 19. januarja 1912, l. št. 39.268 ex 1911, osnovana posebna obrtna nadzorništva. Ta zakon, odnosno ta naredba sta predvidevala obrtna nadzorništva v Zagrebu, Osijeku, Mitrovici, Reki, Temišvaru, Segedinu, Pečuju, Subotici in Vel. Bečkerek.

Delokrog obrtnih nadzornikov v navedenih pokrajinah je bil v pogledu nadzora nad podjetji mnogo ožji od delokroga obrtnikov v Sloveniji. Ali temu nasproti je vseboval tudi nadzorstvo parnih kotlov. Pod nadzor obrtnega nadzorništva so spadala velika industrijska podjetja, medtem ko mu srednja in mala obrt s trgovino niso pripadale. Predpisi nadzora so odgovarjali onim v Sloveniji.

Združenje nadzora za varnost delavstva z nadzorom parnih kotlov v osebi obrtnega nadzornika je bilo zelo pogrešno, ker ni mogoče eni in isti osebi uspešno vršiti obojega posla. Radi tega se v navedenih pokrajinah obrtno nadzorništvo ni razvilo do one stopnje kot v Sloveniji, ne oziraje se na to, da je večji del podjetij omenjenih pokrajin ostal brez vsakršnega nadzora, posebno vsa mala in srednja obrt. Izkušnja je pokazala v celi Evropi, da ravno mala obrt potrebuje intenzivnejši in strožji nadzor nego velika podjetja in tvornice, v katerih so v mnogih slučajih že po lastni inicijativi vodili skrb za varnost zaposlenega delavstva.

3. Obrtno nadzorništvo v Bosni in Hercegovini je bilo osnovano z naredbo deželne vlade za Bosno in Hercegovino od 9. aprila 1907, št. 46.143, Nr. I. Kl. in sicer s sedežem v Sarajevu za celo pokrajino.

Delokrog in način poslovanja je bil analogen onemu za Slovenijo. Razlog, zakaj se obrtno nadzorništvo v tej pokrajini ni moglo razviti v toliki meri kot v Sloveniji, je iskati v činjenici, da eno edino obrtno nadzorništvo ni moglo uspešno poslovati na tako prostornem področju. Obrtno nadzorništvo v Sarajevu je pregedalo samo neznamenit del industrijskih podjetij, medtem ko je največji del ostal brez nadzora.

4. V Srbiji in Makedoniji so ustanovljeni z zakonom o radnjama od 29. junija 1910, »privredni inspektorji«, kateri so bili državni nadzorni organi za tvornice in malo obrt in za zaščito delavstva. Torej je bil njihov delokrog zelo obsežen, njihove pravice pa večje od onih v vseh ostalih pokrajinah (imeli so v nekaterih slučajih pravico kaznovanja). Ta institucija je ostala v kraljevini Srbiji brez pomena, ker ni bila oživotvorjena. Institucija je bila samo z zakonom vstvarjena toda s poslovanjem ni pričela.

5. Črna gora vobče ni poznala obrtnega nadzorništva, deloma ne radi tega, ker njeno zakonodajstvo radi kulturne in ekonomske zaostalosti ni moglo korakati z ostalimi državami, deloma pa ne radi tega, ker ta dežela, katera je živela v primitivnih ekonomskih prilikah sploh ni poznala industrije.

Tako je bilo stanje, ko se je po državnem prevratu jugoslovanski narod, kateri je bil do tedaj razdeljen v tri države, združil v eno državo. Razume se, da ni bilo mogoče takoj izjednačiti vse zakone, kateri so bili različni v raznih pokrajinah, a najmanj pa izjednačiti poslovanje obrtnih nadzorništev, katerih zakonska podlaga je bila tako različna.

Seja obrtnega odseka trgovske in obrtniške zbornice

(ki se je vršila dne 30. novembra 1921).

Prisotni so bili:

Od predsedništva: zbornični predsednik g. Ivan Knez, prov. predsednik Jean Schrey in zborn. podpredsednik Ivan Ogrin.

Od obrtnega odseka: načelnik odseka zbor. svetnik Eng. Franchetti; podnačelnik zborn. svetnik Fr. Vehovah in zborn. svetniki gg. Jakob Zadravec, Josip Hafner, Jernej Ložar, Franc Stare, Leopold Bučar, Dragotin Korošec, Dragotin Stupan, Ivan Lančič, Andrej Kralj, Janko Horvat, Ivan Omulec.

Od zbornične pisarne: zbornični tajnik: dr. Windischer, zbornični pristav: dr. Štempihar, prov. zbor. pristav: dr. Pless.

Predsednik odseka g. Franchetti otvori sejo s prisrčni mpozdravom vseh navzočih. Pred prehodom na dnevni red prosi za besedo zbornični tajnik g. dr. Windischer, ki da obširno poročilo o stanovanjski uredbi in trgovskih lokalih. Po daljši živahni debati, v katero so posegli skoro vsi pričujoči člani, se soglasno sklene, da se odpošlje na kompetentna ministrstva ter pokrajinskega namestnika sledečo, od zborničnega tajnika g. dr. Windischerja predlagano predstavo:

Spričo novinskih vesti, da je nameravano ob noveliranju uredbe o stanovanjih, Službene Novine br. 138, dati popolno svobodno razpolago hišnim gospodarjem glede odpovedovanja lokalov in določanja najemščin, opozarja trgovska in obrtniška zbornica vsa kompetentna mesta na nedogledno opasnost, koja preti našemu domačemu nastanjenemu trgovcu in obrtniku, in našemu nacionalnemu življenju, ako se uvede popolno svobodo razpolaganja trgovskih lokalov in določanja najemščin. Neposredna posledica take svobode bo v mestih podraženje poslovnih prostorov v toliki meri, da bo nezmagljiva za naš osrednji trgovski in obrtni stan. Mnogo gospodarskih eksistenc bo uničenih in proletariziranih. Taka naredba pa mora imeti še drugo, za naše nacionalno gospodarstvo najusodnejšo posledico v tem, da se bodo selili tuji elementi v naša mesta, koja se sedaj že samo s težavo branijo opasne invazije in penetracije tujih podjetnikov.

Dasi priznavamo načelno pravico do svobodnega razpolaganja s hišnimi lokali vseh vrst, ker taka svoboda odgovarja principu gospodarske svobode in smo za pravičnejšo ureditev razmerja med gospodarjem in najemnikom nego je obstoječa, je v izrednih prilikah po vojski ob sedaj že silnem pomanjkanju objektov potrebno pridržati iz ozira na prevažne nacionalne in gospodarske interese kontrole glede najemnin in glede svobodnega odpovedovanja kupčijskih lokalov kot prehodno uredbo vsaj še za krajšo dobo. Kontrolo naj bi vršil posebni urad pri občinah, kateremu je prirediti kot izvedence zastopnike obrtništva in trgovine, predlagane od poklicane gospodarske organizacije hišnih gospodarjev.

Nato predlaga g. predsednik, da bi se prešlo na dnevni red, ter da besedo referentu zborničnemu pristavu g. dr. Štempiharju, ki poroča o prvi točki dnevnega reda: o novem obrtnem redu. Poročilo g. referenta se glasi:

Obrtniki! Razširjajte svoje stanovsko glasilo »Obrtni Vestnik«.

»Trgovska in obrtniška zbornica je v vprašanju izenačenja obrtnega zakona podala svoje strokovno mnenje v spomenici z dne 9. maja 1920, št. 5032/19, kjer se je predvsem izrekla proti razširjenju srbskega zakona o radnjama na vso državo, ker nje gova določila ne dosegaajo one razvojne stopinje, ki jo je v mnogih pokrajinah zavzelo obrtno delo. Takrat smo z veseljem ugotovili, da je ministrstvo trgovine opustilo svojo prvotno namero ter zavzelo modernejša stališča, da je treba sestaviti nov obrtni zakon, ki bi zadoščal zahtevam vseh, gospodarsko neenako razvitih pokrajin. Zbornica vstraja na tedanjem svojem stališču novega, enotnega obrtnega zakona, mora pa takoj, uvodoma svariti pred vsako prenapetostjo na tem polju zakonodaje, ker baš obrtni zakon posega globoko v eksistenčne razmere producentov. V tem oziru moramo pripomniti, da pogrešamo še pravega pripravljalnega dela za novi zakon, vsaj znano nam ni, da bi ministrstvo že zbralo ves zakonski in navedbeni material iz vse kraljevine, iz katerega bi se šele zamogla ustvariti pregledna slika obrtnopravnega položaja in bi mogli izluščiti dobre in slabe strani posameznih določil. Dokler to delo ni izvršeno, moramo svariti pred končno kodifikacijo in moramo vsa izvajanja smatrati za prvo ogrado, ki naj položaj šele razčisti.

Prvo vprašanje ministrstva se tiče sistema pravne opredelitve obrtnega dela, ali naj vlada sistem svobode dela, ali normativni sistem ali koncesijski sistem. V Sloveniji in Dalmaciji veljavni obrtni red stoji v načelu na stališču svobode dela. Obrti so prosti in jih mora obrtna oblast pri izpolnitvi nekaterih splošnih predpogojev, kateri veljajo splošno za večino pravnih udeležstvenj. pripustiti, v kolikor niso izrecno in imenoma izzeti. To načelo moramo obdržati in ga splošno provesti, ker smemo obrtno svobodo samo v onih primerih omejevati, kjer to nujno zahtevajo razlogi različne narave. Predlagamo, da se v glavnem proglasi svoboda obrtnih poklicev in samo za posamezna obrtni opravila naj se uvede normativni, oziroma koncesijski sistem. Mislimo, da se bo na ta način najlažje pospeševala obrtna produkcija in privatna iniciativa. Avstrijski obrtni red, ki je prvotno temeljil skoro izključno na načelu obrtno svobode, je to načelo pozneje opustil in za 54 obrtov, takozvane rokodelske obrte, upeljal dokaz usposobljenosti. Istotako je bila s časom za celo vrsto trgovinskih obrtov uvedena izpopolnitev gornjega predpogoja.

(Dalje prih.)

Beseda slovenskim obrtnikom.

Slovensko obrtništvo je bilo do najnovejšega časa na jako nizki stopnji. Neuki obrtnik — domačin ni znal izvršiti nobenega količkaj težjega dela. Strokovno izobraženi tujci so prihajali k nam, zasedali vodilna in sploh vsa boljša mesta, Slovenec pa je samo garal in samo garal. Tožbe, da je naš obrtnik na domačih tleh tlačan, pa so bile le deloma upravičene, kajti le malokateri domačin je bil kos svoji nalogi. Stokrat pa si je premislil vsak, izročiti delo mojstru — šušmarju.

Odkar živimo v svoji državi, se je marsikaj izpremenilo. Predvsem niso več vrata odprta tujcem na stežaj. Vsled tega so naši ljudje navezani na lastne

moči. Kdor pa hoče izhajati ob svojih močeh, mora kaj znati. Izkušije so že marsikoga prepričale, da je res tako.

Z izobrazbo pa je začeti pri vajencu. Mlad človek ima dober spomin. Mladostna doba je doba učenja — sprejemanja. Pozneje, ko dozori razum, opeša spomin. Takrat nastopi čas dela, to je čas praktične porabe vsega, kar se je posameznik naučil v mladosti. Kdor se v mladosti ni nič učil, nima ničesar vporabljal. Delo takega človeka je izključno mehanično. Ker delajo samo roke, takega dela ne cenimo previsoko in ga zato tudi ne plačujemo dobro. Slaba plača pa rodi nezadovoljnost, iz nezadovoljnosti pa nastane tisto zabavljanje, ki ga je slišati ob raznih prilikah.

Za izobrazbo vajencev rokodelskih obrtov je že avstrijsko zakonodajstvo poskrbelo s tem, da je uvedlo pomočniško izkušnjo, ki jo mora napraviti vsak rokodelski vajenec ob koncu učne dobe. Ta izkušnja je potemtakem najboljša merilo za uspehe in neuspehe mojstrskega mesta. Vajenec, ki se je pri mojstru kaj naučil, je za izkušnjo dobro pripravljen in jo prestane z lahkoto. S pridobljenim znanjem mu ni težko nadaljevati učenja in ga naposled dovršiti na kakem višjem obrtnem učnem zavodu.

Baš takih mojstrov pa potrebuje slovenski obrtni stan. Samo taki mojstri vzgajajo dober naraščaj, in od tega je odvisna srečna bodočnost obrtnikov.

Vajenec, ki med učno dobo ni imel prilike se kaj naučiti, pri pomočniški izkušnji ne uspeva. Ker pa svoji nevednosti navadno ni krv sam, mu izpraševalna komisija iz usmiljenja prizna izpričevalo o prestani izkušnji.

Ta prizanesljivost izpraševalne komisije v mlademu pomočniku le prelahko vzbudi lahkomišelnost. Ker ni dovolj razsoden, da b uvidel, koliko so mu izpregledali njegovi izpraševalci, meni, da gre v življenju vse tako lahko. Vsled pičle izobrazbe seže tudi kot pomočnik le redkokdaj po kaki knjigi, in če naposled vendarle postane mojster, nima potrebnega znanja za uspešno izvrševanje svojega obrta in za poučevanje vajencev.

Iz tega je razvidno, da le izobražen mojster ugodno vpliva na vajenca. Ker pa v izobrazbi ni postanka, se mora tudi mojster vedno in vedno zobraževati. Najboljše za nadaljno samoizobraževanje pa je vsekakor čitanje knjig, zlasti strokovnih.

Število slovenskih obrtno-strokovnih knjig pa je sedaj še pičlo. Zato mora vsak zaveden mojster dobro poznati vsaj te in z veseljem pozdraviti vsako novo delo te vrste.

V svoji knjižnici ne sme pogrešati nobene slovenske obrtno-strokovne knjige. Ne sme mu biti žal denarja, ki ga je potrošil za knjige, o katerih lahko reče, da so mu v razvedrilo ob urah počitka in dobre svetlovalke ob raznih prilikah.

Mojster, ki rad čita, pa ne skrbi sam za svojo izobrazbo, ampak vpliva tudi na svoje vajence. V tem oziru je njegov zgled velikega pomena. Vajenec, ki vidi mojstra v prostem času s knjigo v roki, nehoti začne čitati sam, in ko so se mu omilile knjige, so mu tudi že ljube prijateljice. Spremljajo ga v življenje in mu nadomeščajo tisto družbo, ki je bila že marsikateremu nadebudnemu mladeniču v pogubo.

Izmed strokovnih knjig, ki so bile natisnjene v zadnjem času, je izšla v zalogi »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani knjižica »Pomočniška izkušnja za rokodelske obrte«. Delce je kratko navodilo za pripravo

k tej izkušnji in torej v prvi vrsti namenjeno vajencem, potem pa seveda tudi mojstrom, ki imajo vajence.

Prav sedaj je »Učiteljska tiskarna« izdala in založila »Računstvo za ženske obrtne« in »Knjigovodstvo za ženske obrtne«. Za slovenske obrtnice spisanih, po vsebini vestno sestavljenih in po obliki krasno opremljenih knjig ne priporočam samo mojstricam, pomočnicam in vajenkam, ampak vsem, ki uvažujejo potrebo in pomen strokovnih knjig za svojo in svojih vajencev izobrazbo.

Od pisatelja Emerika Podkrajška, profesorja na tehniški srednji šoli v Ljubljani, ki je s prireditvijo teh knjig udeležil načelo ločenega obravnavanja učne stvarine za posamezne skupine obrtov, pa pričakujemo, da započeto delo izpopolni tudi glede drugih obrtov.

Snov za sestavo novega obrtnega zakona.

(Konec).

V.

Pri svoji pristojnosti v pogledu poslovanja v naši državi obstojita dva, a po otvoritvi zbornice v Skoplju celo trije sistemi organizacije zbornic: sistem skupnih zbornic za trgovino, industrijo in obrt, mešani sistem za trgovino in industrijo z ene in obrt z druge strani (Skoplje—Beograd) in posebni sistem za trgovino posebej, za industrijo posebej in za obrt posebej (Beograd).

Radi enakopravnosti državljanov in družabnih razredov naše države mora tudi ta sistem pasti.

Izkustva, katera so dajali ti sistemi, ter nerazdružljiva vez v celokupnem življenju izmed trgovine in industrije, tudi nerazdružljiva vez izmed industrije in obrti, posebno nemožnost v današnjem razvoju obrti dajo označiti točno mejo med industrijo in obrtjo, vse to je potrebno vpoštevati predno se odloči, kateremu sistemu se bo treba prilagoditi.

Pri določanju sistema ni treba izgubiti iz vida: kolikokrat naglašeni a ponekod tudi jasno izraženi antagonizem med trgovci z ene in industrijalci z druge strani; na neenakomerno zastopanje in temu primerno izvrševanje v upravi zbornic trgovcev z jedne, industrijalcev z druge, obrtnikov s tretje strani. V to številno neenakomernost je vračunati intelektualno izobrazbo in materijelno stanje predstavnikov pojedinih treh razredov.

Da-l naj se sprejme eden ali drugi sistem, naj odloči finančno-budžetsko vprašanje zbornic. Ako naj zbornice odgovarjajo svoji veliki nalogi, da bodo glavne a ponekod tudi pretežne državne sodelovalke v izpeljavi pridobitno ekonomske-politične državne politike, da bodejo prvi činitelji za našo bodočo obvestilno, ekspanzivno zunanjo politiko, da bodo postale bistveni faktor in ogedalo celokupnega ekonomsko-pridobitnega življenja, ne sme ostati budžetsko-finančna stran zbornice taka, kakršna je danes, ne samo pri pojedinih, temveč tudi pri dosedanjih skupnih zbornicah.

Ta finančno politični razlog mora igrati glavno vlogo tudi pri odgovoru na vprašanje pri IV. točki.

Je-li potrebno, da na podlagi obrazloženega, novi zakon o zbornicah pristane na skupni, mešani ali posebni sistem organizaciji zbornic.

VI.

V popolno svobodni organizaciji treh omenjenih ekonomskih razredov za zaščito svojih profesionalnih interesov, se država vmešava samo v toliko, da zahteva prisilno organizacijo, v najvišji stopnji organizacijo zbornice. Pri razredu obrtnikov sta v tej prisilnosti dva sistema. Po enem so razen zbornice vse organizacije svobodne in prostovoljne, a po drugem obstoje razen prisilne organizacije komore tudi prisilne organizacije esnafi (prisilno udruženje vseh okrajni esnaf in okrožja: okrožni esnaf).

Je-li z ozirom na nizko intelektualno izobrazbo obrtnikov v razmerju proti trgovcem in industrijalcem in na njihov precej slab materijalni položaj treba ostati in vpeljati povsod drugi sistem ali razširiti za vso vrsto prvi sistem?

Iz organizacij.

Vseobratniški shod je bil v nedeljo dne 11. decembra v Mariboru v Gambrinovi dvorani. Udeležba je bila lepa — viden znak, da se obrtniki zavedajo svojih nalog. Shod je otvoril g. Novak, ki je pozdravil vse navzočnike, imenomoma tovariša Ogriča iz Novega mesta kot načelnika »Obrtne organizacije za Slovenijo«. Tovariš predsednik je nato naznanil dnevni red shoda, ki je obseza te-le točke: 1. Enotni obrtni zakon. 2. Obdavčenje malega obrtnika. 3. Protest proti centralizaciji obrtnih zadrug v Ljubljani. 4. Delitev Slovenije na dve oblasti. K prvi točki je govoril tovariš predsednik. Obravnaval je temeljito krivičnost sedanjih naredb za obrtniški stan ter prebral nato tozadevno resolucijo. — Pri drugi točki se je oglasil k besedi tovariš Ogrič, ki je pojasnil glavne vzroke, zakaj mora trpeti obrtniški stan pri obrtni zakonodaji kakor tudi pri davčnih predpisih toliko krivic. Nujno potrebno je, da se obrtniki vsakega kraja organizirajo v krajevni organizaciji ter da se potem krajevne organizacije zvežejo in združijo, in sicer ne le v posameznih pokrajinah, samo v Sloveniji, temveč da se stvari mogočna zveza vseh obrtnikov od zahodne do skrajne vzhodne meje naše države. Vse obrtnike brez razlike na levo in desno je treba združiti v tako organizacijo, ker le tedaj bo mogoče, da si pribore obrtniki na merodajnih mestih vpliv in moč. Če to dosežemo, bomo tudi povsod zadostno zastopani in imeli bomo na vseh važnih mestih svoje zastopnike; s tem pa bodo odpravljene tudi krivice, ki ovirajo dandanes razvoj obrtniškega stanu. — Pri tej priliki se je podala obrtnikom tudi jasna slika o poslovnem davku, ter obrtnike opozorilo na nepravilnosti s strani višjih davčnih oblastev. — Nato je sledilo poročilo o delitvi Slovenije na dve oblasti. Stvarno in izčrpno poročilo je podal o tej točki dr. Reisman, ki je čestital obrtništvu, da se zanima tudi za to vprašanje. Govornik je pojasnil potrebo dveh oblastí, posebno z ozirom na obrtniške interese in na gospodarske zahteve. V razpravo o tej točki so posegli gospodje Novak, Ogrič in Beramič (iz Slivnice). — O tretji točki dnevnega reda se je razvila daljša debata, po kateri se je sklenilo, naj se tudi obrtne zadruge razdele v dva okraja, kar naj izporoči na celjskem zborovanju tovariš Ogrič.

(Isti dan, ob treh popoldne, se je namreč vršila v Celju ustanovitev »Zveze obrtnih društev za Slovenijo«.) Pri slučajnostih so se obravnavale škandalozne razsodbe mariborskega občinskega sodišča, katero je obsodilo čevljarskega mojstra Suliča na tako drakoničen način, da bi mu bil uničen obstoj, če bi obveljala razsodba. Shod je protestiral najostreje proti praktiki mariborskega občinskega sodišča. — Shod, ki se je ob pol eni zaključil, pomeni velik uspeh obrtnikov v vsakem oziru, saj je poleg drugega resno pokazal, da doseže tudi obrtnik blagostanje, če bo zaveden in če se bo združil v organizaciji, v kateri obstoja vsa njegova moč.

Zborovanje pekovskih mojstrov v Celju. V nedeljo dne 4. decembra se je vršilo v hotelu »Pri pošti« zborovanje pekovskih mojstrov celjskega okrožja pod predsedstvom g. Josipa Kirbiša iz Celja in ob navzočnosti obrtnozadružnega nadzornika komisarja Založnika. Zanimivo je bilo poročilo g. Maksa Janiča, ki je predložil stare zapiske in diplome, iz katerih je razvidno, da je pekovska zadruga v Celju obstojala že leta 1496 in se je šele leta 1890 po ustanovitvi mnogoštevilnih kolektivnih obrtnih zadrug razpustila, zapustivši nekaj imovine, ki je do danes narasla na okrog 8.000 K. Sklenilo se je soglasno, ustanoviti zopet obrtno zadrugo pekov, slaščičarjev in medicarjev v Celju za celo celjsko sodno okrožje. Po temeljitem in strokovjaškem poročilu g. Franca Korena se je sklenilo predložiti merodajnim mestom obširno spomenico, v kateri pekovski mojstri protestirajo proti pavšalnim obdolitvam, da bi pekarski mojstri bili krivi rastoče draginje, proti prosti trgovini z žitnimi izdelki in proti postopanju občinskih sodišč za pobijanje draginje, katera predpisuje malim obrtnikom maksimalne cene za krušne izdelke, ne vidijo pa bogatih žitnih trgovcev in spekulantov, ki poljubno navijajo cene. Zahteva se, da vlada zaseže vse žitne zaloge, iz njih zasigura predvsem lastnim državljanom zadostno preskrbo z moko po zmernih cenah, prebitek pa izvozi po svetovnih tržnih cenah, da se vsaka spekulacija z žitom z najstrožjimi kaznimi prepreči, da občinska sodišča takoj ukinejo razglas, s katerim se določa za žemlje s težo 5 dkg cena 1 K, ker je ta cena nemogoča in tudi ne soglaša z razglasi drugih občinskih sodišč, n. pr. v Ljubljani in Zagrebu, kjer je teža določena s 4½ oziroma 4 dkg, da se določanju cen krušnim izdelkom pritegnejo tudi producenti, ne samo konzumenti, in da oblasti v slučaju kake obtožbe glede peciva na vsak način pred obsodbo zaslišijo mnenje nepristranskega strokovnjaka. Končno se je storilo sklep, da se enokronska pecivo — izvzemši luksuzno — sploh odpravi, ker se z drobnim pecivom obratni stroški izredno podražijo in se taisto prehitro suši in vsled tega zgubi na teži in kvaliteti. V zadevi centralizacije strokovnih zadrug v Ljubljani, ki ne odgovarja praktičnim potrebam obrtništva iz bivše Štajerske in Prekmurja, sta imenom zveze slovenskoštaj. obrtnih zadrug intervenirala pri g. Marnu kot šefu oddelka za trgovino in industrijo gg. Rebek in Zadravec. O tej zadevi spregovorimo prihodnjič nekoliko več.

Zborovanje delegatov obrtnih društev v Celju. Že dalje časa se je kazala potreba skupnega delovanja med obrtniki Slovenije. Obrtniki so sicer organizirani v društvih, kjer so se reševala vsa skupna vprašanja. Posamezniki pa od teh organizacij dosedaj največkrat niso imeli nikakih koristi, ker so bila mnenja raznih

društev različna, vsled česar je izostal tudi zaželeni uspeh in nezadovoljnost med obrtniki je rastla od dne do dne. Z ozirom nato se je po večkratnih posvetovanjih v Mariboru in Ljubljani sklicalo zborovanje delegatov vseh obrtnih društev Slovenije, da končno rešijo vprašanje glede ustanovitve zveze obrtnih društev. To zborovanje se je vršilo v nedeljo, dne 11. decembra t. l. v Celju. Takoj v začetku zborovanja se je naglašalo mnenje, da se z ozirom na nameravano delitev Slovenije v dve oblasti kaže tudi potreba po ustanovitvi dveh zvez obrtnih društev. Po zelo obširni debati se je sprejel predlog, da se ustanovi za mariborsko oblast zveza obrtnih društev s sedežem v Mariboru in za ljubljansko oblast zveza obrtnih društev s sedežem v Ljubljani. Ker pa je vsekakor nujno potrebno, da je obrtništvo cele Slovenije organizirano enotno, so zbrani delegati ustanovili obrtni svet, v katerega bo imenovala vsaka zveza po štiri člane, obe zvezi skupaj pa volita devetega in je bil ta obrtni svet tudi takoj izvoljen. Ustanovitev zvez obrtnih društev in obrtnega sveta moramo z veseljem pozdraviti, ker je s tem prešla organizacija obrtništva v novo smer in pričakujemo, da pride obrtništvo z enotnim, smotrenim in sporazumnim postopanjem vendar enkrat do veljave in zaželenih uspehov.

Vabilo na redni občni zbor zadruge sobnih črko-slikarjev, pleskarjev in ličarjev v Ljubljani, kateri se vrši v ponedeljek, dne 16. januarja 1922, ob 2. uri (14. uri) v salonu gostilne pri Mraku, Rimska cesta. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva. 2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora in letno poročilo. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo računskih preglednikov. 5. Proračun in določitev doklade za l. 1922. 6. Splošna določitev merjenja v kvadraturi. 7. Določitev nagrade zadružnemu načelstvu. 8. Raznoterosti. — Ako občni zbor ob določeni uri ne bode sklepčen, se isti vrši eno uro pozneje ob vsakem številu navzočih članov. Člani, kateri se občnega zbora ne udeležijo, se jih kaznuje z globo do 20 K, na podlagi zadružnih pravil. — Pripominja se, da se v drugih časopisih ne razglasi, pač pa se bodo članom dostavila vabila potom okrožnice.

Osemurni delovni čas in mala obrt. Zakonodajni odbor nar. skupščine je razpravljal o osemurnem delavniku. Končna odločitev še ni padla, vendar pa je skoro gotovo, da ostane osemurnik v rudarskih in industrijskih podjetjih; a tudi tam se more podaljšati za eno uro, ki pa mora biti plačana kot nadura in za podaljšanje morajo glasovati štiri petine delavstva v tajnem glasovanju. Industrijska podjetja so ona, ki zaposlujejo najmanj 20 delavcev. Vsa druga podjetja se dele v tri kategorije, v katerih bo veljal osemurni, oziroma deveturni, oziroma deseturni delavnik, katerega predpisuje ministrstvo za soc. politiko sporazumno z ministrstvom trgovine in industrije in po zaslišanju trgovskih in delavskih komor. Ako delavci v podjetjih, kjer je osem- ali deveturni delavnik, žele delati delj, se ima utrditi pismen sporazum, da lahko delajo do največ 10 ur dnevno. Sporazum se mora predložiti kompetentni oblasti preko občinskega urada.

Razpisi.

Dobava loja. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo vršila dne 22. decembra 1921 pi-

smena ofertalna licitacija glede dobave 2000 kg loja. Predmetni oglas in pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava raznih krtač. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 25. januarja 1922 pismena ofertalna licitacija za dobavo 36.760 komadov raznih krtač. Predmetni oglas in pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Zamaški za steklenice. Neka tuja tvrdka ponuja 463.000 kom. zamaškov v obliki 20×23 , 23×27 in 23×27 mm. Interesentom so naslov, cene in plačilni pogoji na vpogled pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Dobava telegrafskega materiala. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici razpisuje na dan 9. februarja 1922 pismeno ofertalno licitacijo glede dobave raznega telegrafskega materiala. Predmetni oglas in pogoji so interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Dobava firneža. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 4. februarja 1922 pismena ofertalna licitacija glede dobave 10.000 kg firneža. Predmetni oglas in pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava kovinastega materiala. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 11. februarja 1922 pismena ofertalna licitacija glede dobave raznega kovinastega materiala iz bakra, medi, pakfouga, cinka, svinca in cina. Predmetni oglas in pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava mehkega svinca. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da potrebuje takoj 2000 kg mehkega svinca. Pozivajo se oni, koji so voljni, dobaviti to količino svinca, da pošljejo svoje ponudbe Ekonomnemu odelenju direktorije državnih železnic v Subotici z navedbo cen in časa dobave, kakor tudi ostalih svojih pogojev.

Kisik za obrtnike. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22, je preskrbel za obrtnike večjo množino kisika. Interentje naj prijavi svoje potrebščine na gornji naslov čimpreje.

Dobava prediva (konoplje). Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 13. januarja 1922 pismena ofertalna licitacija za dobavo 20.000 kg prediva (konoplje). Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava mila. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 30. januarja 1922 pismena ofertalna licitacija za dobavo 1000 kg belega in 4000 kilogramov kalijevega mila. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava indigo-kopirnega papirja. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 4. januarja 1922 pismena ofertalna licitacija za dobavo indigo-

kopirnega papirja. Predmetni oglas z navedbo množine, vrste itd., je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Razno.

Ljubljanski veliki semenj v letu 1922.

II. vzorčni veliki semenj se priredi v Ljubljani v letu 1922 v dnevih od 2. pa do 11. septembra. Velikanski uspehi razstavljalcev preteklega semnja, njih izražene želje ob zatvoritvi, kakor tudi dosedanje živo zanimanje tu- in inozemstva jamči, da bo tudi prihodnjeletna prirediteljev zadovoljila udeležence. Z gotovostjo pa se more že sedaj uvideti, da bo sedanji prostor za prihodnji semenj, kateri se bo moral staviti na veliko širšo podlago, dosti premajhen. Storili so se že koraki, da se bo moglo sejmišče primeroma povečati. Ljubljana je videla dalekosežni pomen te svoje prireditve, na katero je lahko ponosna in bo gotovo podpirala prireditelje v njih stremljenju, vzdržati semenj tudi v letu 1922 na višku.

Danes že apeliramo na industrije, obrtnike in veletrgovce vse kraljevine, da se udeležijo semnja v kar največjem številu kot razstavljalci. Samo z rezultati svojega dela moremo imponirati svetu in najlepša prilika v to je »Ljubljanski veliki semenj«. Ta prilika pa je za pridobitne kroge, ki se udeležijo semnja kot razstavljalci še posebnega pomena; ker si ne prihranijo samo visokih stroškov za potnike, dopisovanje in iskanje odjemalcev, ampak morejo v nekaj sejmskih dneh pridobiti z lahkoto naročila, ki jih zaposlujejo mesece in mesece.

Koncem meseca januarja bo pričel sejmski urad, ki posluje permanentno na sejmišču ob Gosposvetski cesti, razpošiljati interesentom vabila, sejmske rede in prijavnice ter daje že sedaj vse potrebne informacije o prihodnjeletni prireditvi.

Ukinjenje občinskih sodišč za pobijanje draginje in maksimiranje cen. Službene Novine z dne 8. decembra t. l. prinašajo razpis ministrstva socijalne politike na vse pokrajinske uprave, velike župane in okrožne načelnike, da se takoj ukine delovanje sodišč za pobijanje draginje, ker je tretja sekcija zakonodajnega odbora odločila, da se imajo ta sodišča ukiniti in njihove funkcije prenesti na redna sodišča. Trgovska in obrtniška zbornica opozarja vse interese, da je ta naredba že od 3. decembra t. l. v veljavi.

Švicarski vzorčni semenj v Bazlu, se bo vršil v dneh od 22. aprila do 2. maja 1922. Tozadevni perspekti so interesentom na vpogled pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Neverjetno. Okrajno glavarstvo v Celju od 26. novembra 1921, št. 3472/21, je poslalo neki zadrugi pekov, mlinarjev in žagarjev odlok z vsebino, da je ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, od 20. novembra 1921, št. 6825/21, odobrilo pravilo Klobučarske zadruge za Slovenijo. Odlok je naslovljen na vsa okrajna glavarstva, izvemši Slovenjigra-Sloveniji izločijo iz zadrug, pri katerih so bili dosedaj včlanjeni in postanejo člani klobučarske zadruge za Slovenijo. Ker je isto okrajno glavarstvo v Celju z ukazom 26. marca 1912, št. 15.321 izločilo že takrat iz vseh zadrug — seveda zadruge pekov, mlinarjev in žagarjev se takrat ni obvestilo in bi to tudi sedaj ne bilo potrebno storiti — in je klobučarje priklopilo

dec. Isti pravi: Podpisani urad je odobril pravila za druge klobučarje za Slovenijo ter 1 izvod potrjenih pravil poslal potom okrajnega glavarstva v Slovenj-gradu načelniku pripravljalnega odbora g. Iv. Šmigovcu v Šoštanj. Z ustanovitvijo se vsi klobučarji v Deželni zadrugi klobučarjev v Gradec. Seveda bi s preobratom postali klobučarji a priori iz štajerskega teritorija Slovenije člani klobučarske zadruge, a ker se zato nikdo ni brigal, je blagi Šmigovec dne 6. januarja 1920 sklical v Celje ustanovni zbor, tamkaj se je izvolil odbor in namestnike, sklenila so se pravila in predložila v odobrenje. Meseca majnika 1920 je Ivan Šmigovec umrl in če je sedaj dobil potrjena pravila, se je pač od veselja v grobu obrnil, da se je želja klobučarjev po 23 mesecih že izpolnila. Vse drugo prepustim v premišljevanje javnosti, spomnim pa na sklep I. jugoslovanskega obrtnega zbora leta 1919 v Celju, kjer se je sklenila resolucija, da bi se nam dalo politično uradništvo, ki pojmuje obrtni red.

Trošarine prosti bencin. Obrtnike opozarjamo na člen 118, »Pravilnika za izvrševanje določil o državni trošarini, taksah in pristojbinah«, ki je objavljen v 133 šte. »Uradnega lista« z dne 5. novembra 1921. Po točki 1. se pobira na bencin trošarina 10 dinarjev za 100 kg. Točka 4. omenjenega člena 118, našteva slučaje, v katerih se ne pobira trošarina na bencin, ki je izdelan v eni izmed tuzemskih rafinerij mineralnega olja in ki se iznaša iz te rafinerije le radi porabe: a) v industrijske namene kot sredstvo za raztopljenje in ekstrahiranje; b) za proizvodnjo toplote, ne pa svetlobe; 1. pri apretiranju tekstilnega blaga; 2. pri topljenju steklenih robov; 3. pri proizvodnji steklenih biserov, gumbov itd.; c) za čiščenje petrolejskih jam (vrelcev) in č) za gonitev motorja pri poljedelskih in malih industrijskih podjetjih, kakor n. pr. za gonitev žitne mlatilnice, itd., za gonitev malih mlinov itd., in pri onih industrijskih podjetjih, pri katerih se porablja bencin zato, da goni motor za proizvodnjo električnega toka, toda v tem primeru le za razsvetljavo onih prostorov, v katerih so motor in stroji, ki jih goni. Za obrtnike pride predvsem v poštev črka č), točke 4. Kdor je po točki 4. upravičen do nabave trošarine prostega bencina, mora zaprositi za dovolilo pri finančni direkciji. Podatki, ki jih je treab v prošnji na finančno ravnateljstvo navesti, so naštet v točki 8. Ker je v členu 118 naštetih mnogo in različnih pogojev, katerim je treba zadostiti, da izda finančno ravnateljstvo dovolilo za dobavo trošarine prostega bencina, priporočamo obrtnikom, da si nabavijo zgoraj citirani Uradni list.

Klanje živine in sekanje mesa po kmetovalcih. Oddelek ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani je vsem okr. glavarstvom izdal navodilo z dne 24. oktobra t. l., šte. 7378, v katerem opozarja na določbe, ki veljajo za klanje živine in sekanje mesa po kmetovalcih. Iz tega navodila je razvidno, da je klanje živine in sekanje mesa po obstoječih zakonitih predpisih pod gotovimi pogoji vsekakor dopustno. Klanje živine in sekanje mesa, ki spada sicer v delokrog rokodelskega obrta mesarjev, ne tvori namreč v zmislu določil čl. Va, razglas. pat. k o. r. obrtnih poslov, ako se izvršuje samo v obsegu poljedelskega postranskega obrta in ne obrtoma (čl. IV. cit. pat.). Praviloma je torej dopustno le klanje in sekanje mesa lastne, t. j. doma vzrejene živine, nič manj pa mora biti dopustno sedaj tudi morebitno klanje dokupljene delovne živine. Nadalje se ne sme izvrševati v takem obsegu, ki bi presegalo meje poljedelskega postranskega obrta, tako da bi postalo že samostojen, preko okvira običajnega poljedelskega gospodarstva segajoč pridobiten posel. Nedopustno je vsled tega klanje izrecno v to svrhu nabavljene živine ali pa, ako se izvršuje kot popolnoma samostojna pridobitna panoga. Zanesljiv znak za na poslednji način izvrševanega klanja je med drugimi zlasti ta, da se poslužujejo kmetovalci posebnih, v rednem gospodarstvu sicer zaposlenih ali pa celo kvalificiranih pomožnih oseb ter posebnih obratnih naprav. Ker se bodo brezdvomno dogajale zlorabe, ter se bo izvrševalo klanje obrtoma, se vsem podrejenim oblastvom naroča, da take zlorabe v zaščito prizadetega obrtnega stanu preprečijo. Končno se opominja, da veljajo tudi za klanje, izvrševano v predstojemem zmislu, določila § 13, zak. z dne 6. avgusta 1909, drž. zak. št. 177, in drugi tozadevni zakoniti predpisi. (Ogled mesa, naznanilo občini in plačanje pristojbin, če se meso prodaja drugim osebam.) »Kmetovalce«.

Izdajatelj konzorcij »Obrtnega Vestnika«.
Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.
Tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani.

Fotografski in umetno
slikarski atelje

Avg. Černe

Celje, Ljubljanska cesta 10 (preje V. Pick)

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. Cene najnižje. Poveča po vsaki sliki. Slika v olju, akvarel, pastel, po naravi in po vsaki sliki, fotografira za društva najceneje. Restavrira stare umetnine za muzeje, galerije, cerkve, privatnike itd. itd.

Za fotografije znižane cene.

JADRANSKA BANKA

Delniška glavnica: K 30.000.000 — Rezerva nad K 10.000.000 —

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija, Split, Šibenik, Trst, Zader.

Ekspozitura: Kranj. **Brzjavni naslov:** Jadranska.

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek plača iz svojega.

Kupuje in prodaja: menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja: čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih; daje trgoveške kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Obrtna banka v Ljubljani

Kongresni trg 4.

Telefon št. 508.

Poštno-žek. urad

št. 12.051.

daje kredite v obrtne svrhe, po izrednih pogojih, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun obrestuje s

4%

od dne vloge do dne dviga.

Kreditno društvo

Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila na menice

in kredite v tekočem računu

vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam.

Pravi malinovec

se vedno dobiva po najnižjih dnevnih cenah pri

Potnik Srečko, Ljubljana, Metelkova ulica, blizu Belgijske vojašnice.

Istotam se dobijo ekstraktivni izdelki za sodavičarje.

M. KUŠTRIN

LJUBLJANA

DUNAJSKA C. 20. — TELF. 470.

PODR. MARIBOR

JURČIČEVA ULICA 9

PRIPOROČA
PNEVMATIKE ZA AUTO
IN KOLESNA, TER VSAKE VRSTE
GUMIJEVIH PREDMETOV, ISOLIRANE ŽICE
ZA ELEKTRIČNO NAPELJAVO IN ELEKTROTEH-
NIČNI MATERIJAL PO NAJNIŽJIH DNEVNIH CENAH ! ! ! !